

شاندهكانى ھەرىم تواناي چارەسەر كردنى كېشەكانى نىيە

"حكومەتى ھەرىم و نوپنەرانى كورد لە بەغدا،

بەبى ھەلوپست و ڤواز تۆمەتبار دەكرين"

راپورت: ھەرەيدون بېوار

F_bewar@yahoo.com

لەئىستادا ئالۇزى و گزىبەك لە رووى سياسى و راگەياندنەوہ كەوتۆتە ئېوان ھەرىم و حكومەتى ناوہندى، دواى دووجار دواخستنىش، واپىرارە بەم نزيكانە شاندىكى حكومەتى ھەرىم بە سەرۇكاپەتى دكتور بەرھەم سالىح سەرۇكى حكومەت، سەردانى بەغدا بكات بۇ گفتوگو كردن لەسەر كېشە ھەلواسراوہكان .ھەلبەت ئەمە يەكەمجار نىيە شاندى بالاي ھەرىم سەردانى بەغدا بكات، بەلكو لە سالانى رابردووش چەندىنچار شاندى ھەرىم لەسەر ئاستى سەرۇكى ھەرىم و پەرلەمان و حكومەت سەردانى بەغدايان كردووه و چەندىن لىژنە پىكھاتووہ بۇ چارەسەر كردنى كېشەكان، بەلام ھەر دواى گەرانەوہى شاندهكە رەوشەكە وەك خۆى ئالۇز بۆتەوہ و حكومەتى ناوہندى پابەندى رېكەوتنەكان نەبووہ، بەتايبەتى كە حكومەتى ئىستاك نورى ماليكى لەسەر رېكەوتنى ھەولېر بونىادنراوہ، كە وەرەقەيەكى ٢٢ خالى كوردىش لەخۆدەگرېت و ھىشتا ھىچى لىجىبەجى نەكراوہ، ھەر چەند پىشتىرىش كورد رېكەوتنى سىقۇلى و پىنج قۇلى لەگەل حزبە عەرەبەكان كردووه.

چوونى ئەم شانداھە لە كاتېكدايە كە سەرۇككۆمار و جىگرى سەرۇكۆھزىران و جىگرى سەرۇكى ئەنجومەنى نوپنەران و سوپاسالارى عىراق و وەزىرى دەرەوہ، ھەموويان كوردن كە لە پۆستى بالاي و ناوہندى پىراردان، ئەمە وىراى ئەوہى كە نزيك بە ٦٠ پەرلەمانتار و ٧ وەزىر و دەيان بريكار وەزىر و بەرپۆبەرى گشتى و سەرۇكى دەستەكان كوردن. ئەمەش والىكدانەوہى بۇ دەكرېت كە حكومەتى ھەرىم و سەركرداپەتى كورد ھەلوپست لاواز و نوپنەرانى كورد لە بەغدا كەمتەرخەمن، ھەر بۆيە حكومەتى ناوہندى ئامادەى چارەسەر كردنى كېشەكانى ھەرىم نىيە.

دكتور محمود عوسمان ئەندامى نوپنەرانى عىراق، لەمىروووه رەخنە لە ئەداى سەرکردايەتى كورد دەگریت و پيشيوایە كە بەم شانده كيشەكان چارەسەر نابن. ئەو بە چەترى راگەياند "كورد وەك پئويست كارى نەكردوو، بەلكو زۆر كەمتەرخەمە، پاش نۆ مانگ هيشنا هيجى نەكردوو لە بەغدا، گفتوگۆى جدى نەكردوو لەگەل حكومەتى ناوەندى تابزانى چ خالىك جيبەجى دەكات و كاميان جيبەجى ناكات و بۆجى؟، بۆيە كيشەكان بەم شاندهش يەكالا نايئەوه."

عەلى كەرىم چاودىرى سياسى، پشتيوانى لە قسەكانى دكتور عوسمان دەكات و بۆ چەتر وتى "هەلوئىستى سەرکردايەتى كورد و حكومەتى هەرىم لاوازه، لەگەل ئەووشدا نوپنەرانى كورد لە بەغدا كەمتەرخەمەن و بە ئەركى خۆيان هەلنەستاون، بەتايبەتى كە كۆمەلەك بەرپرسى كورد لە پۆستى بالاي پىردان."

هەر چەندە كورد هاوبەش و بەشدارى حكومەتى عىراقە و نوپنەرى هەيە، بەلام سالانى رابردووش چەندىن شاندى هەرىم لەسەر ئاستى بالا سەردانى بەغدايان كردوو، بەلام كيشەكان هەر وەك خۆى ماونەتەوه. دكتور مەحمود لەم بارەيەوه رايوايەكە "تائىستا گفتوگۆيەكى بەردەوام نەبوو، هەمووى پچرپچر بوو، كە شاندىك هاتوو، پاش شەش مانگىكى تر ئىنجا شاندىكى تر هاتوو، دانووسان وانايت، بەلكو پئويستە ليزنەيەك هەيت بەردەوام خەرىكى ئەم ئىشە ييت و بەدوواى كيشە و پرسەكاندا بچيت". راشكاوانە ئاماژە بەووش دەكات كە هەماهەنگى و پەيوەندى لە نپوان نوپنەرانى كورد لە بەغدا و حكومەتى هەرىم نيبە.

بەلام بەراى عەلى كەرىم، هۆكارى سەرەكى چارسەر نەكردنى كيشەكان ئەوئەيە كە كورد ديدگاىەكى ستراتيژى نيبە بۆ مامەلە كردن لەگەل هاوكيشە سياسىيەكانى عىراق، ئەو وتى "كورد ستراتيژىكى پراكماتىكى سەرکەتووانەى نيبە بۆ مامەلە كردن لەگەل هاوكيشە سياسىيەكانى عىراق، ئەوئەيە كورد دەيكات سياسەتتىكى ئانى، خۆخاڤلاندى، جۆرىكە لە خۆزياندى سياسى، كە دەيەوئ لەسەر ئەو ميزانيبە گەورەيەى عىراق بژيت و گرتى بۆ دروست نەييت."

روونيشى دەكاتەوه مادام پىرمانداوه لە چوارچيوەى عىراقدا بژين و تاكە هەرىميشين، ئەوا ئەو كيشانە هەر بەردەوام دەييت و چارەسەرى بنەرەتى ناكريت.

له دوا كۆبۈنە ۋە شيدا سەرۆكى ھەرېم لەگەل ۋەزىر و پەرلەمانتارانى كورد له بەغدا، ھەرەشەى ئەوھى كرد ئەگەر حكومەتى ناوھندى لەسەر ئەم سىياسەتەى خۆى بەردەوام بېت ئەوا له حكومەت دەكشېنەو ھەلەمانتارەكە لەبارەى ھەلۆستەكەى بارزانىيەو ھەلۆستەكەى "كورد سەرەتا دەبى گەتوگۆ بكات و بزائېت دەرهەنجامەكانى چىيە، ئەگەر دەرهەنجامەكان باش نەبوو، ئەو ھەلەمانى كوردستان، ئەگەر ئەمجارە كورد ھەرەشە و گوشارەكانى خۆى بە كوردارەكى نەكات ئەوا كات له قازانجى نىيە و ھاوكېشەكان دەگۆرېن، ۋەك خۆى وتى "رەنگە ماوھەيكى تر حكومەتى ناوھندى ھەرەشە بكات."

چاودېرە سىياسىيەكە ئەوھى بۇ چەتر خستەروو كە خىتابى دانووسانكارى كوردى بەرز نەبوتەو ھەلۆستەكە داواى مافە ستراتىژىيەكانى كوردستان بكات، بەلكو لەسەر كېشە كاتى و لاوھەكەيەكان بوو ھەندىكجارىش تەنيا دانووسانى حزبى و دەستكەوتى حزبى بوو. ئەو ھۆكارى بەشېك لە بەردەوامى كېشەكان دەگەرنېتەو ھەلۆستەكە "لاوازى نوپنەراپەتى كورد لەسەر ھەموو ئاستەكان و بايەخ نەدان بە ئەوھلىات، شەرى حزبەكان لە بەغدا و بەھېز بوونەوھى حكومەتى ناوھندى و تېنەگەيشتنى سىياسەتمەدارى كورد لە ھاوكېشەى سىياسى عېراق."

بەلام كاردۆ محەمەد سەرۆكى فراكسىۆنى گۆران، ھۆكارى لاوازى سەرکرداپەتى كورد و بەردەوامى كېشەكان دەگەرنېتەو ھەلۆستەكە بۇ فرامۆشكردنى رۆلى پەرلەمانى كوردستان. ئەو بۇ چەتر وتى "بەپېى ياسا پەرلەمان مەرجەعى ھەموو پەرسە چارەنووسسازەكانە و پېويستە پەرلەمان پىرىارى لېيدات، بەلام تائېستا ئەو نەكراو، بۇيە ھەر چەندە شاندىكان دەچن و دىالۆگ دەكەن و لەرووى راگەياندىنەو ھەلۆستەكە پراكتىكىيەو ھەلۆستەكە ھەلۆستەكە نەبوتەو."

چاودېرەكە رونىدەكاتەو ھەلۆستەكە عېراقى لە سىياسەتى يەكېتى و پارتى تېگەيشتووە كە داواكارى ئەوان جىاوازە لە داواكارى خەلكى كوردستان. ۋەك ئەو وتى "حكومەتى عېراق لەو ھەلۆستەكە يەكېتى و پارتى لەبەرامبەر پارەدا ھەلۆستەكە زۆر لاوازە."

توانا ئەحمەد بەرپۆڤە بەرى راگەياندى ئەنجومەنى وەزيران، رەتيدە كاتەوۋە دواخستنى چوونى شاندى كە پەيوەندى بەوۋە ھەيىت كە حكومەتى ناوۋەندى و مالىكى ئامادە نەبن پيشوازيان لايىكات، بەلكو ۋەك ئەو دەلەت "ھۆكۈرى دواخستنى كەي ئەوۋە كە زەمىنەسازى باش بىرەت بۇ گەتوگۆكان بۇئەوۋە دەرەنجامى باشيان ھەيىت و بەشەيكى زۆرى كيشە ھەلۋاسراوۋەكان چارەسەر بىرەن. دەرەتەيكيش يىت بۇ حكومەتى ناوۋەندى كە مىكانىزمىك بدۆزىتەوۋە بۇ چارەسەر كەردنى كيشەكان."

بەرپۆڤە بەرە كە ناوۋەرۇكى كارنامەي شاندى كەي بۇ چەتر ئاشكرا كەرد و رايگە ياند "كارنامە برىتپىيە لە پرسەكانى) نەوت و غاز، پيشمەرگە، مادەي ۱۴۰، ئەمىنەتى ناوچە دايرىنراوۋەكان، تۇپباران كەردنى ناوچە سنوورپىيەكان ھەرئىم لە لايەن توركيا و ئىرانەوۋە، جىبە جىكەردنى وەرەقە ۲۲ خالە كەي كورد، موستەھقاتى مالى كە لەسەر حكومەتى ناوۋەندى ماوۋەتەوۋە، پابەند بوون بە دەستوور."

لە ژمارە ۷۳ ي چەتر بلاو بۇتەوۋە.